

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

 /проф. Борис БУНЧУК/

“ 12 ” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

МЕТОДОЛОГІЯ ТА АКСІОЛОГІЯ КУЛЬТУРОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Культурологія»

Спеціальність 034 Культурологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни Методологія та аксіологія культурологічних студій складена відповідно до освітньо-професійної програми «Культурологія», спеціальності 034 Культурологія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 7 від «30» червня 2021 р.).

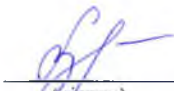
Розробник: **Чікарькова Марія Юріївна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та культурології

Викладач: **Чікарькова Марія Юріївна**, доктор філософських наук, професор кафедри філософії та культурології

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни — надати студентам комплексне уявлення про аксіологію культурологічних досліджень і систему методологічних принципів культурологічної науки, палітру парадигм інтерпретації феномена культури, взаємозв'язок методології культурологічного і філософського пізнання, міждисциплінарний характер культурології.

Завдання курсу:

- ❖ забезпечити студентів розумінням ролі методології у здійсненні гуманітарних наукових досліджень;
- ❖ пояснити специфіку методологічних принципів культурології в їхньому взаємозв'язку та взаємодії;
- ❖ виявити методологічну платформу науково актуальних культурологічних концепцій та теорій;
- ❖ продемонструвати міждисциплінарну природу культурології, евристичний потенціал її взаємодії з іншими світоглядно-гуманітарними дисциплінами.

*У результаті вивчення курсу студенти повинні **знати**:*

- специфіку методів культурології;
- зміст методологічних платформ провідних культурологічних теорій;
- методологічні параметри взаємодії культурології з іншими науками.

Вміти:

- аналізувати соціальні, світоглядні, ціннісні, історичні чинники формування методологічних засад культурологічних теорій;
- здійснювати мистецтвознавчий аналіз з застосуванням різних підходів;
- застосовувати обізнаність з методами культурологічних досліджень при проведенні наукової та практично орієнтованої культурологічної роботи.

Розуміти:

- евристичний і практичний потенціал методологічних засад культурології;
- передумови й тенденції становлення методологічних парадигм у культурологічній науці;
- роль культурологічної міждисциплінарності в контексті синтетичних особливостей функціонування сучасної науки.

Програмні результати:

- розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем (ПРН 1);
- аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач (ПР 2);
- оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології (ПР7).

У результаті вивчення дисципліни формуються наступні загальні та фахові компетенції:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність спілкуватися (усно та письмово) державною та іноземною мовою на рівні, що відповідає професійним потребам.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ФК.1. Усвідомлення взаємозв'язку культурних текстів і контекстів.

ФК 4. Усвідомлення соціальної та етичної місії культуролога, а також можливостей та особливостей практичного використання культурологічного знання.

ФК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.

ФК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.

ФК 9. Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем.

ФК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни – Методологія та аксіологія культурологічних студій										
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин				Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових	лекції	практичні	самостійна робота	Індивідуальні заняття	
денна	1	1	5	55	38	24	12			іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					с.р.
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Фундаментальні засади методології у культурологічному контексті												
Тема 1. Сучасний етап розвитку культурологічного знання		2	1										
Тема 2. Феномен методології. Специфіка методології гуманітарних наук		2											

Тема 3. Аксиологічний фундамент культурологічного дослідження		2										
Тема 4. Загальнонаукова методологія та її застосування при вивченні феноменів культури		2	2									
Тема 5. Раціональне та ірраціональне у методології гуманітарних наук		2										
Разом за 3М1		10	3									
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Конкретно-наукова методологія культурологічних студій: міждисциплінарні підходи											
Тема 6. Теологічно-релігійознавчі підходи у вивченні культури		2	1									
Тема 7. Психологічні підходи до вивчення культури		2	2									
Тема 8. Філологічні підходи до вивчення культури		2	2									
Тема 9. Історичні підходи у культурологічному пізнанні		2	2									
Тема 10. Соціологічні аспекти культури та їх інтерпретація		2										
Тема 11. Мистецтвознавчі підходи до аналізу художнього твору			2									
Тема 12. Інформаційні технології у культурологічному контексті		2										
Разом за 3М 2		24	9									
Усього годин		24	12									

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)	Кількість
---	-----------------------	-----------

		годин
1	Специфіка розвитку сучасного культурологічного знання	1
2	Використання загальнонаукової методології у культурологічному дослідженні	2
3	Теологічно-релігійнознавчі підходи у вивченні культури	1
4	Психологічні підходи до вивчення культурних феноменів	2
5	Філологічні підходи до вивчення культури	2
6	Аналіз культурологічних текстів за допомогою історичних підходів	2
7	Спектр мистецтвознавчих підходів	
8	Можливості інформаційних технологій для культурологічного аналізу	

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1	Міждисциплінарні методи дослідження культури	15
2	Проблема об'єктивності та суб'єктивності у культурологічному дослідженні	20
3	Ціннісний вимір сучасної культури: проблема аналізу	20
4	Культурні парадигми та їх методологічна інтерпретація	25
5	Проблема аналізу нових культурних форм	25

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

Під час вивчення дисципліни студент має право виконати одне науково-дослідницьке завдання, яке дає можливість покращити загальний бал. Завдання оцінюється максимально у 5 балів. Його тематика попередньо узгоджується з викладачем. Форма ІНДЗ – виступ на практичному занятті (5-7 хв.) з обов'язковим цитуванням наукової літератури (не менше 4-5 позицій). Альтернативна форма виконання ІНДЗ – підготовка тез для участі у конференції (тематика доповіді повинна відповідати тематиці дисципліни).

№	Назва теми/ кількість балів/форма контролю	Кількість годин
1	Методологічні засади культурології: еволюція підходів та сучасний стан.	
2	Парадигми наукового пізнання в культурології: класичні та постнекласичні підходи.	
3	Аксіологія культури: теоретичні основи та сучасні концепції.	
4	Методи дослідження культурної спадщини: міждисциплінарний підхід.	
5	Проблема об'єктивності у культурологічних дослідженнях: методологічні виклики.	
6	Дискурс-аналіз як метод дослідження культурних	

	текстів.	
7	Цінності в епоху цифровізації: трансформація аксіологічних моделей.	
8	Методологія вивчення масової культури: традиційні та новітні підходи.	
9	Семіотичний аналіз як метод дослідження культурних феноменів.	
10	Антропологічні методи в дослідженні сучасної урбаністичної культури.	
11	Політика пам'яті: методи дослідження історичних наративів у культурі.	

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) робота, відповідь студента, створення цифрового контенту по темі та ін.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засобами оцінювання виступають:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- створення інфографіки, інтелект-карти та словникової статті на задану тему;
- презентація на задану тему;
- доповідь на науковій конференції.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни

1. Розкрийте сутність верифікації знання та проблеми його застосування у гуманітарних науках.
2. Охарактеризуйте специфіку використання дедукції при аналізі феноменів культури.
3. Проаналізуйте полісемантичність терміну «науковий підхід». Наведіть конкретні приклади його інтерпретації.
4. Охарактеризуйте роль і місце методології у науковому дослідженні.
5. Дайте визначення місця логічних методів у структурі гуманітарного знання.
6. Проаналізуйте роль аксіології у науковому дослідженні.
7. Здійсніть порівняльну характеристику загально-наукової та конкретно-наукової методологій.
8. Зробіть аналіз компаративістичного методу та окресліть його відмінність від методу типологічного порівняння.
9. Систематизуйте основні емпіричні методи та наведіть приклади їх використання у культурологічному дослідженні.

10. Охарактеризуйте співвідношення дефініцій «науковий підхід» і «науковий метод».
11. Дайте визначення аналізу та синтезу як наукових методів, наведіть приклади їх використання у дослідженні.
12. Репрезентуйте основні види теоретичних методів.
13. Проаналізуйте особливості підходів до вивчення культури як інтегративної сфери знання.
14. Визначте місце еволюційного підходу до аналізу культури.
15. Сформулюйте сутність феноменологічного методу та специфіку його використання у культурологічному дослідженні.
16. Дайте порівняльну характеристику поняттям «культурні цінності» та «цінності культури».
17. Опишіть особливості методології гуманітарних наук.
18. Диференціюйте дефініції «методологія» та «метод».
19. Сформулюйте співвідношення між поняттями «аксіологія епохи», «аксіологія стилю (напрямку)», «аксіологія митця».
20. Визначте місце раціонального та ірраціонального чинників у методології гуманітарних наук.
21. Охарактеризуйте проблемність використання методу аналогії у науковому дослідженні.
22. Диференціюйте наукові та ненаукові методи, можливості використання останніх у науковому дослідженні.
23. Дайте опис визначення як логічної операції, охарактеризуйте правила його побудови.
24. Визначте основні критерії наукових методів, за якими вони можуть вважатися застарілими.
25. Дайте визначення еволюційному підходу до аналізу культури.
26. Опишіть основні причини та типи фальсифікації наукового дослідження.
27. Охарактеризуйте проблему об'єктивності у науковому дослідженні.
28. Охарактеризуйте поділ, правила його побудови та способи активізації науковому дослідженні.
29. Дайте приклади використання 3-4 методів на матеріалі власного магістерського дослідження.
30. Узагальніть основні типи логічних помилок.
31. Дайте опис системного підходу для аналізу культури.
32. Проаналізуйте структуралістський метод, його сильні та слабкі сторони.
33. Окресліть, у чому полягає проблемність питання про методологічні засади дослідження.
34. Розкрийте специфіку методології соціогуманітарних наук.
35. Дайте визначення й охарактеризуйте використання семіотичного методу у культурологічному дослідженні.
36. Обґрунтуйте роль індукції та способи її актуалізації при аналізі культурних феноменів.
37. Аналітично порівняйте концепції наукового, позанаукового та псевдонаукового знання.
38. Охарактеризуйте сутність психоаналітичного методу.
39. Опишіть основні аспекти використання інформаційних технологій для візуалізації результатів дослідження.

40. Розкрийте особливості використання герменевтичного методу для осмислення реалій культури.
41. Диференціюйте види цінностей та окресліть їх роль у науковому дослідженні.
42. Обґрунтуйте основні принципи культурологічних досліджень.

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивчення навчальної дисципліни – участь у неформальній/інформальній освіті

Здобувач освіти має право на зарахування результатів неформальної освіти як частини результатів навчання протягом вивчення дисципліни. Це може бути зроблене на основі проходження онлайн-курсу (одного з рекомендованих в «Інформаційних джерелах» або іншого, обраного студентом, але за попередньою узгодженістю з викладачем) або участі у науково-практичній конференції.

зарахування результатів неформальної (інформальної) освіти здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (екзамен) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Курс «Методологія та аксіологія культурологічних студій» вивчається протягом семестру та складається з двох теоретичних та одного підсумкового модулю.

Кожний теоретичний модуль оцінюється в 30 балів, відповідно протягом семестру студент може набрати максимально 60 балів (30+30). Окрім цього, студент може виконати індивідуальне науково-дослідницьке завдання, що оцінюється від 1 до 5 балів.

Підсумковий модуль оцінюється у 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної та практичної (тестові завдання). Теоретичний блок складається з двох питань, що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене у 15 балів. Практичний блок складається з 2 тестових завдань, що являють собою закриті тести (по 5 балів кожний). Тести виконуються у письмовому режимі одразу після теоретичної відповіді, а не на місці підготовки.

За умови успішної роботи у межах двох теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, студент має можливість за результатами навчання з курсу отримати 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ECTS. При виставленні загальної оцінки враховуються наступні критерії:

«А» ставиться у разі, якщо студент:	– постійно готувався до занять згідно з програмою дисципліни; – глибоко та всебічно розкривав зміст питань, використовуючи додаткову літературу; – показав уміння формулювати висновки, узагальнювати та аналізувати навчальний матеріал; – продемонстрував уміння формулювати власну точку зору та аргументовано доводити її; – переконливо та логічно викладав матеріал, проявляв творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; – належним чином виконував завдання для самостійної роботи; – допускав при усних відповідях та тестуванні окремі незначні неточності; – добре виконав завдання модульного контролю.
«В» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи додаткову літературу; – робив узагальнення та висновки з окремих питань; – виконував завдання для самостійної роботи; – при усних відповідях не завжди повно й аргументовано викладав матеріал, а при тестуванні мали місце окремі неточності; – не проявив творчий підхід до виконання індивідуального науково-дослідницького завдання; – добре виконав завдання модульного контролю.
«С» ставиться у разі, якщо студент:	– розкривав згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо й не завжди використовував додаткову літературу; – формулював висновки з окремих питань практичних занять; – не проявляв належної активності на практичних і семінарських заняттях; – брав участь у виконанні індивідуального науково-дослідницького завдання, але продемонстрував недостатній рівень наукової культури; – виконав завдання модульного контролю, але допускав окремі неточності при усних відповідях, тестуванні.
«D» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – формулював висновки з окремих питань; – при підготовці до практичних занять майже або й зовсім не використовував додаткову літературу; – не проявляв активності на практичних заняттях; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – при виконанні завдань модульного контролю допустив багато неточностей або декілька грубих помилок.
«E» ставиться у разі, якщо студент:	– відповідав на окремі питання, які обговорювалися; – допускав численні неточності при усних відповідях, демонструючи лише репродуктивний рівень засвоєння навчального матеріалу без його осмислення, – не вмів сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні точки зору на проблему; – недостатньо використовував основну літературу й майже бо зовсім не

	використовував додаткову; – не проявляв активності на практичних заняттях, старанності при виконанні завдань для самостійної роботи; – виконав окремі завдання для самостійної роботи; – не виконав належним чином індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – погано виконав завдання модульного контролю, з численними помилками та неточностями.
«F _x » ставиться у разі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; – частково виконав завдання для самостійної роботи; – не проявляв активності на практичних заняттях; – допускав принципові помилки під час виконання завдань; – не виконав завдання модульного контролю.
«F» ставиться у разі, якщо студент:	– поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися; – допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні; – не ознайомився з рекомендованою літературою; – не виконав завдання для самостійної роботи; – не виконав індивідуальне науково-дослідницьке завдання; – не проявляв активності на практичних заняттях; – на підсумковому занятті не вміє відтворити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; – не виконав завдання модульного контролю.

Набрана студентом кількість балів є основою для виставлення оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

- **Метод тестування** – забезпечує перевірку рівня засвоєння основних методологічних підходів та аксіологічних підвалин у культурології;
- **Робота з наочним матеріалом** – аналіз культурних артефактів, візуальних та текстових джерел, пов'язаних із ключовими культурними парадигмами;
- **Метод проблемного навчання** – обговорення фундаментальних питань: співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в культурологічному знанні, роль ціннісних систем у формуванні світогляду тощо;
- **Інтерактивні лекції** – включають елементи дискусій, кейс-аналізу та творчих завдань, що стимулюють студентів до осмислення методологічного інструментарію культурології;
- **Проектний метод** – підготовка дослідницьких презентацій, есе та тематичних проєктів на основі аналізу методів культурологічних студій та з врахуванням аксіологічного виміру культури;
- **Кейс-метод** – робота над конкретними випадками застосування культурологічного аналізу: дослідження феномену культурних кодів, ціннісних трансформацій у різних історичних контекстах тощо.

Ці методи спрямовані на розвиток навичок критичного осмислення культурологічних категорій, методологічної рефлексії та застосування теоретичних знань у практичних дослідженнях.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність викладача та студента під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями (міркуваннями). При першому порушенні політики академічної доброчесності здобувач вищої освіти повинен перездати завдання (тему), при повторному порушенні – отримує 0 балів за модуль.

Рекомендована література

Основна

1. Антонюк О. В. Методологічні засади культурології як науки: проблеми становлення та розвитку // Часопис національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського. 2008. № 1. С. 17-28. Режим доступу: http://knmau.com.ua/chasopys/01_NBUV/web/04-Antonyuk-O.pdf.
2. Стегній О. Г. Методологічні складності крос-культурних досліджень // Український соціум. 2013. № 2 (45). С. 99-111. Режим доступу: http://www.ukr-socium.org.ua/Arhiv/Stati/2_2013/99-111.pdf.
3. Research Methods for the Arts and Humanities / Ed. M. Hickering. London, 2008. Режим доступу: <https://repository.dinus.ac.id/docs/ajar/3-PICKERING.pdf>.
4. Уварова Т.І. Методологія культурології: методологічний плюралізм та міждисциплінарність // Культура народів Причерномор'я. 2013. № 263. С. 141-144.

Додаткова

5. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К., 2008.
6. Волков С. М. Еволюційні трансформації культурології // Культура України. 2015. Вип. 48. С. 4-12. Режим доступу: <http://www.ic.ac.kharkov.ua/RIO/kultura48/03.pdf>.
7. Головіна Н. Філософсько-культурологічні засади дослідження феномену культури // Філософські обрії. 2014. № 32. С. 36-45. Режим доступу: <http://oaji.net/articles/2015/2188-1436638363.pdf>.
8. Павко А., Курило Л. Культурологія в структурі соціогуманітарної науки // Київське музикознавство. 2013. Вип. 47. С. 3-9. Режим доступу: file:///C:/Users/%D0%A0%D0%B0%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%BE%D1%81%D0%BA/Desktop/kmuz_2013_47_3.pdf.
9. Daniela M. I. The Culture Shock in an Intercultural Society // International Journal of Management and Applied Science. 2015. Vol. 1. № 9. P. 116–118.
10. Kasza J. Post Modern Identity: «In Between» Real And Virtual // World Scientific News. 2017. № 78. P. 41–57.

Інформаційні ресурси

1. Науковий метод та наукові поняття. Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=Sr_YzslX49U
2. Культурологічний аналіз. Стилiстичний аналіз. Психоаналіз. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=sWCERW33bjg>
3. Емпіричні методи дослідження. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=luJ0idK3Qpo>
4. Цифрові методи вивчення арт ринку. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ICRNTnZGe1s>.
5. Аналітика для початківців. Методи дослідження. Режим доступу: <https://www.facebook.com/irf.ukraine/videos/2649167715183647>
6. Історія мистецтва: способи бачення та інструменти аналізу. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=8m-AICl1lds>

7. Методи наукового дослідження. Режим доступу: [youtube.com/watch?v=zB12QIQ9H14](https://www.youtube.com/watch?v=zB12QIQ9H14)
8. Інтермедіальність як явище мистецтва і метод аналізу. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=b9Nt6wN1N1A>
9. Графо-геометричний метод аналізу побудови творів живопису. Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4fcJ4yzHxQA>